



**Vechtdal College**  
Hardenberg

# **JAARPLANNER**

## **vmbo-3 theoretische leerweg**

### **Schooljaar 2021-2022**

**Vechtdal College  
Burgemeester Schuitemstraat 3  
7772 BS Hardenberg  
0523-281428**

## **INHOUDSOPGAVE**

Inhoudsopgave	blz. 1
Algemene informatie	blz. 2
Aardrijkskunde	blz. 6
Beeldende vorming	blz. 8
Biologie	blz. 9
CKV	blz. 12
Dienstverlening & Producten (D&P)	blz. 13
Duits	blz. 17
Economie	blz. 18
Engels	blz. 20
Frans	blz. 23
Geschiedenis	blz. 25
Godsdienst	blz. 26
Lichamelijke opvoeding	blz. 27
Maatschappijleer	blz. 29
Natuur- en Scheikunde -1	blz. 31
Natuur- en Scheikunde -2	blz. 33
Nederlands	blz. 35
Technologie en Toepassing	blz. 37
Wiskunde	blz. 38
Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB)	blz. 40

## 1. Algemeen

In deze jaarplanner vind je een overzicht van alle toetsen die je dit schooljaar krijgt. In de jaarplanner staan zowel toetsen die voor het SE (schoolexamen) meetellen als toetsen die alleen voor de overgang naar lj 4 meetellen. Op onze schoolsite vind je ook het PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting). In het PTA staan alleen de toetsen die voor het SE meetellen. Je werkt vanuit deze jaarplanner, hierin staat alle benodigde informatie.

Het schooljaar is ingedeeld in vier perioden.

Periode 1 loopt van 23-08-2021 t/m 12-11-2021

Periode 2 loopt van 15-11-2021 t/m 28-01-2022

Periode 3 loopt van 31-01-2022 t/m 15-04-2022

Periode 4 loopt van 19-04-2022 t/m 08-07-2022

Er zullen toetsen tijdens de vaklessen afgenomen worden en daarnaast zijn er drie toetsweken:

Toetsweek 1: di 23-11-2021 t/m di 30-11-2022

Toetsweek 2: wo 9-3-2022 t/m wo 16-3-2022

Toetsweek 3: do 23-6-2022 t/m do 30-6-2022

Het is niet uitgesloten dat de toetsweek op enig moment wordt verkort of verlengd in verband met het aantal toetsen.

Voor deze drie toetsweken ontvang je een toetsrooster. Tijdens een toetsweek zijn er geen vaklessen en in principe ook geen flex-kwturen.

Per schooljaar ontvang je 2 x een rapport met de tot dan toe behaalde resultaten. De cijfers zijn direct te volgen in Magister.

Als team hopen we dat je een goed jaar tegemoet gaat, waarin hard werken beloond mag worden met een bevordering naar het vierde leerjaar en met goede resultaten voor je schoolexamen. Heb je vragen: neem gerust contact op met de teamleider theoretische leerweg dhr. Gaasbeek (kamer 104) of de examensecretaris mevr. Witteveen (kamer 301).

## 2. Toetsen

Het eindexamen lijkt nog ver weg, maar in leerjaar 3 haal je al cijfers die meetellen voor het Schoolexamen.

Het examen bestaat uit twee delen:

het Schoolexamen (SE)

het Centraal Examen (CE)

Het Schoolexamen begint voor sommige vakken al in leerjaar 3 en loopt door in leerjaar 4.

Het Centraal Examen wordt afgenomen aan het eind van het vierde leerjaar.

De schoolexamens stellen we zelf samen. Het Centraal Examen wordt door de overheid aangeleverd.

Op de website van onze school hebben we de jaarplanners per vak opgenomen.

Klik op de leerweg die je volgt:

Basisberoeps

Kaderberoeps

T-plus

en je ziet dan alle vakken.

Voor elk vak wordt per periode aangegeven welke toetsen of opdrachten gemaakt worden, welke cijfers er gegeven worden, hoe het overgangscijfer wordt bepaald, welke cijfers meetellen voor het schoolexamen en of een toets herkansbaar is of niet.

Er zijn toetsen die meetellen voor de bevordering naar leerjaar 4 en voor het Schoolexamen. Er zijn ook toetsen die alleen meetellen voor de overgang naar het vierde leerjaar (voortgangstoetsen). Per vak wordt aangegeven hoe de toets meetelt. De cijfers voor het Schoolexamen neem je dus mee naar leerjaar 4.

Naast de in de jaarplanner genoemde toetsen kan de docent een vorm van formatief evalueren inzetten. Het resultaat van dat formatief evalueren telt niet mee in je cijfers. Het is bedoeld om jou en je docent zicht te geven op wat je al wel en wat je nog niet weet.

Toets	Een toets kan schriftelijk of mondeling zijn. Een toets kan ook bestaan uit een po (praktische opdracht) of PvB (Proeve van Bekwaamheid). Een toets wordt altijd beoordeeld met een cijfer.
Handelingsdeel	Een handelingsdeel is een opdracht, die wordt beoordeeld met o(nvoldoende), v(oldoende) of g(oed) en dus niet met een cijfer. De vakken LO en Kunstvakken inclusief CKV zijn handelingsdelen. Je moet voor elk handelingsdeel een voldoende hebben. Als blijkt dat je aan het eind van het jaar een of meerdere handelingsdelen niet met voldoende of goed hebt afgesloten, dan geldt de bevorderingsregeling bovenbouw vmbo.

### 3. Herkansingen

Aan het eind van elke periode kan er in totaal 1 toets van de in die periode gemaakte toetsen herkanst worden. Het gaat om toetsen van avo-vakken die in de kolom 'herkansbaar' aangegeven zijn met 'ja'. Je schrijft je via Magister Activiteiten in voor deze herkansing. Ongeveer 2 weken voor de deadline opgave herkansing krijg je via Magister bericht dat je je kunt inschrijven in Magister (via de website) voor een herkansing.

#### De deadline voor opgave herkansing is:

- Maandag 29 november voor 12.00 uur inschrijven herkansing periode 1
- Woensdag 9 februari voor 12.00 uur inschrijven herkansing periode 2
- woensdag 11 mei voor 12.00 uur inschrijven herkansing periode 3
- di 5 juli voor 09.00 uur inschrijven herkansing periode 4

#### De herkansingen zijn op:

- Dinsdag 7 december 13.40 uur (herkansing periode 1, tijdstip onder voorbehoud)
- Dinsdag 15 februari 13.40 uur (herkansing periode 2, tijdstip onder voorbehoud)
- Dinsdag 17 mei 13.40 uur (herkansing periode 3, tijdstip onder voorbehoud)
- Woensdag 6 juli volgens rooster (herkansing periode 4)

Het rooster voor deze herkansingen ontvang je via Magister Berichten of het zal in Zermelo staan.

Bij een herkansing telt het hoogste cijfer.

Het opnieuw maken van een handelingsdeel valt niet onder de herkansingen.

Voor het vak maatschappijleer geldt er nog een extra herkansingsregeling, zie punt 8.

### 4. Regels SE-toetsen

In het examenreglement lees je onze regels bij het schoolexamen. De belangrijkste staan hieronder genoemd:

#### a) Tassen, jassen, mobieltjes en ook horloges mogen niet mee het lokaal in.

b) Als je te laat komt, mag je tot uiterlijk een half uur na de aanvang van die toets worden toegelaten. Als je meer dan een half uur te laat komt dan geldt dit als verhindering. Hiervoor gelden de regels uit punt 4c.

c) Als je door ziekte, buitengewone omstandigheden of overmacht niet in staat bent aan een onderdeel van het SE deel te nemen of een werk tijdig in te leveren, dan melden je ouders/verzorgers dit aan je teamleider. Dit melden dient zo spoedig mogelijk doch tot uiterlijk vóór de start/deadline van het SE onderdeel te gebeuren. Binnen twee werkdagen na deze melding sturen je ouders/verzorgers een door hen ondertekende verklaring met toelichting van de reden van verhindering aan je teamleider. Als je om een geldige reden bij één of meer SE-toetsen niet aanwezig bent, dan word je op een later tijdstip gelegenheid gegeven deze in te halen tijdens de eerstvolgende inhaalmogelijkheid. Afwezigheid zonder geldige reden is een onregelmatigheid, waarbij de regels gelden uit punt 5.

d) Het werk mag niet met potlood gemaakt worden (uitgezonderd grafieken en tekeningen.)

e) Als je het praktisch werk niet inlevert voor de deadline dan meldt de vakdocent dit bij de teamleider en neemt hij contact op met je ouders/verzorgers. Er wordt een nieuwe deadline vastgesteld. Als je voor de

gestelde tweede deadline het praktisch werk niet inlevert dan geldt dit als een verhindering. Hiervoor gelden de regels uit punt 4c en vervolgens punt 5.

## 5. Onregelmatigheden

In ons examenreglement staat een artikel over onregelmatigheden. Hierin staat o.a. dat wanneer er sprake is van een onregelmatigheid de volgende maatregelen genomen kunnen worden:

- het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of centraal examen.
- het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen.
- het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen
- het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.

Enkele voorbeelden van onregelmatigheden zijn: te laat komen, afwezigheid zonder geldige reden, fraude, niet op tijd inleveren van een praktische opdracht of handelingsdeel, praten tijdens een SE-toets of examen, een mobieltje of horloge bij je hebben etc.

Voor beroepsmogelijkheden wordt verwezen naar artikel 1.9 van het examenreglement.

## 6. Hulpmiddelen bij toetsen

Rekenmachines

Bij wiskunde GL/TL, natuurkunde GL/TL en scheikunde GL/TL moet de rekenmachine naast de grondbewerkingen tevens beschikken over toetsen voor pi, x tot de ye macht, x kwadraat, 1/x en sin/cos/tan in graden (en hun inversen). Bij alle overige vakken zijn de grondbewerkingen optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen voldoende. Meer mogelijkheden mag, maar de rekenmachine mag niet één of meer van de volgende eigenschappen hebben:

- lichtnetaansluiting tijdens het examen, - opladen tijdens het examen, - schrijffrol, alarm of ander geluid, - alfanumeriek (letters op scherm), - grafieken weergeven, - zend- of ontvanginginstallatie.

Indien een rekenmachine tijdens een toets defect raakt, kan gebruik gemaakt worden van een reserverekenmachine van school, mits voorradig. Controleer je eigen rekenmachine van tevoren.

BINAS

Bij de vakken natuurkunde en scheikunde wordt het BINAS vmbo-kgt Tabellenboekje gebruikt. Alleen de 2<sup>e</sup> druk is toegestaan. BINAS wordt bij toetsen door de school verstrekt.

Woordenboeken

Bij de moderne vreemde talen is gebruik van een woordenboek vreemde taal-Nederlands en Nederlands-vreemde taal niet toegestaan, tenzij de docent voor de toets aangeeft dat het wel mag.

Ook bij andere vakken is geen woordenboek Nederlands toegestaan, tenzij de docent voor de toets aangeeft dat het wel mag. De huidige officiële spelling geldt. In plaats van het eendelig woordenboek Nederlands mag ook gebruik gemaakt worden van een woordenboek Nederlands naar een vreemde taal, bijvoorbeeld naar de thuistaal van de leerling.

## 7. Beroepsgerichte programma

Het beroepsgerichte programma in de gemengde leerweg bestaat uit de volgende vakken:

1. Het profielvak D&P, bestaande uit twee profielmodulen, dat aan het eind van lj4 met een CSPE wordt afgesloten. Voor de bepaling van het eindcijfer van het profielvak tellen de resultaten van het SE en het CSPE elk voor 50% mee.
2. (minimaal) twee beroepsgerichte keuzevakken, die enkel met een schoolexamen (SE) worden afgesloten. Dit levert per keuzevak een afgerond (tevens afgerond eindcijfer) SE op. Voor de bepaling van het combinatiecijfer voor het beroepsgericht programma (profielvak + twee beroepsgerichte keuzevakken) in de gemengde leerweg telt het eindcijfer van het profielvak net zo vaak mee als het aantal eindcijfers van de beroepsgerichte keuzevakken. Dit combinatiecijfer telt mee in de uitslagbepaling.

## 8. Technologie en Toepassing

Het vak technologie en toepassing (T&T) wordt getoetst binnen het Schoolexamen en kent geen Centraal Examen. Dit vak wordt, indien gekozen, in leerjaar 3 en 4 gevolgd en eind leerjaar 4 afgesloten. Het telt volledig mee bij de bepaling van de uitslag van het examen in leerjaar 4.

## 9. Maatschappijleer

Het vak maatschappijleer wordt getoetst binnen het Schoolexamen en kent geen Centraal Examen. Dit vak wordt in leerjaar 3 afgesloten. Het telt echter wel volledig mee bij de bepaling van de uitslag van het examen in leerjaar 4. Wees wijs en zorg ervoor dat het een ruime voldoende is, zodat je een goede start (compensatiepunt) maakt met het examen in het 4e jaar. Je mag dit vak herkansen als je het eindcijfer 5 of lager hebt gehaald. De herkansing omvat de in het PTA aangegeven onderdelen van het examenprogramma en zal afgenomen worden in lj 4. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde schoolexamen geldt als het definitieve cijfer van het schoolexamen. Je kunt je bij je docent maatschappijleer opgeven voor deze herkansing. Deze herkansing valt buiten de herkansingsregeling die in punt 3 omschreven staat.

## 10. Schoolexamen rekenen

Voor leerlingen die **géén eindexamen doen in het vak wiskunde** is het van belang dat het vervolgonderwijs kan zien wat het rekenniveau van een leerling is. Daarom is er voor deze groep leerlingen in vmbo een verplicht schoolexamen rekenen op 2F-niveau. Het resultaat voor het schoolexamen rekenen telt niet mee in de uitslag, maar wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst. Dit schoolexamen (1 rekentoets) wordt in leerjaar 4 gemaakt.

## 11. Afronden cijfers

Alle gemiddelde cijfers worden afgerond op een decimaal nauwkeurig, behalve het gemiddelde tussen het behaald SE-cijfer en het CE-cijfer (beide op een decimaal nauwkeurig). Het gemiddelde tussen deze beide cijfers wordt afgekapt op een decimaal nauwkeurig en vervolgens afgerond.

Voorbeeld bij een SE-cijfer:

Is een rekenkundig gemiddelde 5,45 dan wordt het resultaat 5,5. Betreft het hier een schoolexamen voor een vak zonder CE, dan is het uiteindelijke resultaat een 6.

Voorbeeld bij het gemiddelde tussen een SE- en een CE-cijfer:

Stel dat het SE-cijfer een 6,4 is en het CE-cijfer een 6,5. Het rekenkundig gemiddelde is dan een 6,45; afkappen levert een 6,4; afronding geeft een 6.

## 12. Examenreglement

Het examenreglement is te vinden op onze site.

## 13. Bevorderingsregeling

De bevorderingsregeling is te vinden op onze site.

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken*  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  j/n	SE  j/n	weging SE %	weging over- gang %	dead- line	aardrijkskunde
1	K7	<b>Thema 1: Arm en rijk</b> Deeltoets over Arm en rijk	s	40	A	J	N		5		
	K7/V4	Eindtoets over Arm en rijk	s	40	B	J	N		15		
2	K5	<b>Thema 2: Bronnen van energie</b> Deeltoets over Bronnen van energie	s	40	C	N	N		5		
		Eindtoets over Bronnen van energie	s	40	D	J	N		20		
3	K5/V2	Eindtoets over Bronnen van energie	s	40	D	J	N		20		
	K9	<b>Thema 3: Grenzen en identiteit</b> Deeltoets over grenzen en identiteit	s	40	E	N	N		5		
	K2,3,9	Praktische opdracht Grenzen en identiteit.	po	40	F	N	N		10	03/22	
4	K1,2,3,7/V4	Onderzoeksopdracht aardrijkskundig onderwerp in eigen omgeving	po	320	G	J	J	10	20	05/22	
	K9/V6	Eindtoets over thema Grenzen en identiteit	s	40	H	J	N		20		
Totaal:								10%	100 %		

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie:

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 10% behaald en in TL lj 4 wordt 90% behaald

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen: \*Eindtermen worden op volgende blad beschreven.

## **Eindtermen:**

K1-2-3: Je kan een aantal vakvaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen. Bij het bestuderen van gebieden, aardrijkskundige verschijnselen en vraagstukken kan de kandidaat in dat verband:

1. verschillende typen aardrijkskundige vragen herkennen en formuleren;
2. aardrijkskundige werkwijzen toepassen;
3. gebruik maken van verschillende soorten kaarten en kaartvaardigheden, luchtfoto's en satellietbeelden;
4. informatie ordenen, analyseren en daaruit conclusies trekken;
5. eenvoudig aardrijkskundig onderzoek van beperkte omvang in de eigen omgeving uitvoeren over thematieken die aansluiten bij de inhoud van de exameneenheden K/5 tot en met K/9.
6. een standpunt innemen en beargumenteren.

K5: Je kan het gebruik van energie in de eigen regio beschrijven en verklaren, en maatregelen voor een duurzamer gebruik van energie en de effecten ervan beschrijven

K7: Je kan verschillen tussen meer en minder welvarende wijken en voorstellen voor verbetering van de woon- en leefomstandigheden in de eigen regio beschrijven.

K9: Je kan verschillende soorten grenzen in de eigen regio beschrijven en verklaren en verbanden leggen met identiteit.

V2: Je kan de verhouding tussen de verschillende gebruikte bronnen van energie in het Amazonegebied in Brazilië beschrijven en de voor-en nadelen van die energiebronnen (voor het Amazonegebied) beschrijven.

V4: Je kan de vicieuze cirkel tussen armoede, honger en gezondheid in Nigeria beschrijven en verklaren en maatregelen ter verbetering van de situatie beschrijven.

V6: Je kan verschillende regionale tegenstellingen in de Noordelijke IJszee beschrijven en maatregelen ter verbetering van de situatie beschrijven.



periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  j/n	SE  j/n	weging SE %	weging over- gang %	dead- line	Beeldende vorming
1		Opdrachten naar de waarneming in 2d, ondersteund door vaktheorie: licht en vorm en ruimte.	P		A*	N	N	0%	15%	Einde periode	
		Opdracht naar de waarneming in 3d, ondersteund door vaktheorie licht, vorm en ruimte.	P		B	N	N	0%	15%	Einde periode	
2		Opdrachten in 3d, gericht op toegepaste vormgeving, ondersteund door vaktheorie vorm en ruimte.	P		C	N	N	0%	12%	Einde periode	
		Proefwerk: licht, vorm en ruimte	s		D	J	N	0%	10%	Einde periode	
3		Opdracht in 2d, gericht op toegepaste vormgeving, ondersteund door vaktheorie vorm en ruimte.	P		E	N	N	0%	12%	Einde periode	
		Opdracht in 2d, gericht op verbeelding. Ondersteund door vaktheorie kleur en compositie.	P		F	N	N	0%	11%	Einde periode	
4		Opdracht als CPE	P		G	N	N	0%	15%	Einde periode	
		Proefwerk: kleur en compositie	s		H	J	N	0%	10%	Einde periode	
Totaal:								%	100 %		

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie: Basis Beeldende Begrippen, Bert Boermans

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 0 % behaald en in TL lj 4 wordt 100% behaald.

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen: \*dit cijfer bestaat uit meerdere praktische opdrachten

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  j/n	SE  j/n	weging SE 20%	weging over- gang %	dead- line
1 23-8/ 12-11	K3, 4, 13  K2, 3, 4,	PW. T1 Organen en cellen	s	80	A	J	N	0	13	
		Praktische opdracht bij T1 (vaardigheden microscopie)	po	80	B	N	N	0	9	
2 15-11/ 28-01	K1, 2, 3, 5,7, 12, 13  K2, 3, 13	PW. T3 Erfelijkheid + T2 Voortplanting en ontwikkeling B3	s	80	C	J	N	0	13	
		Praktische opdracht bij T3 (stamboom eigen familie)	po	n.v.t.	D	N	N	0	9	*
3 31-01/ 15-04	K3, 4, 5, 6, 13  K3, 9, 11	PW. T4 Ordening en evolutie	s	80	E	J	N	0	13	
		PW. T5 Regeling	s	80	F	J	N	0	13	
4 19-04/ 08-07	K3, ,8 11  K3, 10, 11, 12, V2	PW. T6 Zintuigen + T7 Stevigheid en beweging	s	80	G	J	J	10	17	
		PW. T2 Voortplanting en ontwikkeling	s	80	H	J	J	10	13	
Totaal:								20%	100 %	

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie: Biologie voor jou 3GT, (MAX-editie)

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 20% behaald en in TL lj 4 wordt 80% behaald.

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen:

- Toets G en H kunnen aan het eind van het jaar bij de herkansingsronde SE herkanst worden. (max. 1 toets in deze herkansingsronde.)
- \* = Deadline inleveren praktische opdracht bij T3 op een later moment te bepalen.
- Op onderstaande pagina's worden de hierboven aangegeven kerndoelen kort omschreven.

## **Korte omschrijving van de kerndoelen Biologie.**

### **BI/K/1 Oriëntatie op leren en werken**

Je kunt je oriënteren op de eigen loopbaan en het belang aangeven van biologische kennis en vaardigheden in de maatschappij.

### **BI/K/2 Basisvaardigheden**

Je kunt basisvaardigheden toepassen die te maken hebben met communiceren, samenwerken, experimenteren en informatie verwerven en verwerken

### **BI/K/3 Leervaardigheden in het vak biologie**

Je kunt strategische vaardigheden toepassen die bijdragen tot:

- De ontwikkeling van het eigen leervermogen
- Het vermogen met biologische vaktaal en methodieken te communiceren en onderzoek te doen.

### **BI/K/4 Cellen staan aan de basis**

Je kunt:

- kenmerkende eigenschappen van cellen noemen, de samenstellende delen daarvan beschrijven, en de meest voorkomende organisatieniveaus binnen organismen noemen en beschrijven
- toelichten dat een organisme als een geheel beschouwd kan worden waarbij voor instandhouding en gezondheid van het organisme processen in onderlinge samenhang plaatsvinden.

### **BI/K/5 Schimmels en bacteriën: soms nuttig, soms schadelijk.**

Je kunt de rol van schimmels en bacteriën in het milieu en de biotechnologie (bv. productie van voedsel en medicijnen) noemen.

### **BI/K/6 Planten en dieren en hun samenhang: de eigen omgeving verkend.**

Je kunt: - de namen van organismen opzoeken en de delen waaruit ze zijn samengesteld  
- de relaties noemen en toelichten die ze onderling en met hun omgeving hebben.

### **BI/K/7 Mensen beïnvloeden hun omgeving**

Je kunt: - toelichten dat de mens voor voedsel, water, zuurstof, grondstoffen, energie, voedselproductie en recreatie van ecosystemen afhankelijk is.  
- beschrijven hoe de mens van ecosystemen afhankelijk is  
- toelichten waarom de mens er belang bij heeft een duurzame relatie tussen mens en milieu te verbeteren.

### **BI/K/8 Houding beweging en conditie**

Je kunt: - delen die van belang zijn voor stevigheid en beweging noemen  
- de gevolgen van overbelasting noemen en beschrijven.

### **BI/K/9 Het lichaam in stand houden: voeding en genotmiddelen, energie, transport en uitscheiding**

Je kunt: - vorm, werking en functie van het verteringsstelsel, bloedvatstelsel, ademhalingsstelsel en uitscheidingsstelsel beschrijven  
- hun onderlinge verband toelichten.

**BI/K/10 Bescherming**

Je kunt toelichten hoe (infectie)ziekten zich ontwikkelen, hoe ze zich verspreiden en hoe men zich daartegen beschermt.

**BI/K/11 Reageren op prikkels**

Je kunt: - de rol en de werking van zenuwstelsel, zintuigstelsel en hormoonstelsel toelichten  
- beschrijven welke relatie er is tussen gedrag en inwendige en uitwendig prikkels

**BI/K/12 Van generatie op generatie**

Je kunt voortplanting en groei bij organismen toelichten, evenals de vorm en functie van seksueel gedrag daarbij.

**BI/K/13 Erfelijkheid en evolutie**

Je kunt beschrijven hoe erfelijke eigenschappen van generatie op generatie worden doorgegeven en toelichten hoe die erfelijke eigenschappen in de tijd kunnen veranderen.

**BI/V/1 Bescherming en antistoffen**

Je kunt de manier waarop het lichaam zich beschermt tegen antigenen door middel van antistoffen beschrijven en toelichten hoe deze bescherming kunstmatig kan worden verhoogd.

**BI/V/2 Gedrag bij mens en dier**

Je kunt gedrag van mens en dier op een gestandaardiseerde wijze beschrijven (m.b.v. ethogram en protocol) en dat beschreven gedrag verklaren.

**BI/V/3 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie**

Je kunt zelfstandig informatie verwerven, verwerken en verstrekken in het kader van het profielwerkstuk.

**BI/V/4 Vaardigheden in samenhang**

Je kunt de vaardigheden uit het kerndeel in samenhang toepassen.

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  j/n	weging SE  %	CKV
L E E R J A A R  3	K1,2,3,4	A) Thema 1 Culturele / Kunstzinnige opdracht + reflectie kundossier	h	8 tot 10 wkn	Hd1	J		
	K1,2,3,4	(B) Workshop Culturele / Kunstzinnige Activiteit + reflectie kundossier	h	1 dag	Hd3	J		
	K1,2,3,4	(C) Thema 2 Culturele / Kunstzinnige opdracht + reflectie kundossier	h	8 tot 10 wkn	Hd2	J		
	K1,2,3,4	(D) Kunstkick Culturele / Kunstzinnige Activiteit + reflectie kundossier	h	1 dag	Hd3	J		
Totaal:							100%	

Leerboeken en editie: Zelf ontwikkeld lesmateriaal

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 100 % behaald en in TL lj 4 wordt 0 % behaald

Opmerkingen: K/1 Oriëntatie op leren en werken, K/2 Basisvaardigheden, K/3 Culturele en kunstzinnige vorming en verdieping, K/4 Reflectie en kundossier

s= schriftelijk

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

# Dienstverlening & Producten (D&P)

Op de volgende pagina's wordt het programma D&P weergegeven. Het programma D&P bestaat uit 4 profielmodulen en verschillende keuzevakken.

## Profielvak

- Het profielvak D&P bestaat uit 4 profielmodulen. De leerlingen in de Gemengde (en theoretische) leerweg moeten minimaal 2 verplichte profielmodulen afronden te weten: profielmodule 1 en 4. Beide profielmodulen worden gezamenlijk aangeboden in korte en praktische thema's in Ij3 en 4. In een thema staat een bedrijf of organisatie centraal, een thema bestaat uit basiskennis, enkele werkplekken en praktijkopdrachten.
- Elke module is opgebouwd uit een aantal deeltaken.
- Over de inhoud van de 2 verplichte profielmodulen wordt aan het einde van leerjaar 4 een centraal examen (CSPE) afgenomen.
- Om deel te kunnen nemen aan het centraal examen D&P moeten de 2 verplichte modules geheel zijn afgerond.

## Profielmodulen:

- 1 Organiseren van een activiteit
  - 1.1 een opdracht bespreken met de opdrachtgever, onderzoek doen naar de te organiseren activiteit en uitkomsten presenteren aan de opdrachtgever
  - 1.2 een activiteit organiseren
  - 1.3 werkzaamheden rondom hospitality uitvoeren
  - 1.4 facilitaire werkzaamheden uitvoeren
- 2 Presenteren, promoten en verkopen
  - 2.1 verschillende vormen van communicatie en communicatiemiddelen (her)kennen, benoemen en professioneel toepassen.
  - 2.2 een product en dienst promoten en verkopen
  - 2.3 doelgericht informatie geven en instructie geven
- 3 Een product maken en verbeteren
- 4 Multimediaal product maken
  - 4.1 een digitaal ontwerp maken
  - 4.2 een film maken
  - 4.3 een website ontwerpen en samenstellen
  - 4.4 een applicatie ontwerpen en maken

\* Voor het vmbo-GL zijn de profielmodulen 1 en 4 verplicht.

# Keuzevakken

- Om deel te kunnen nemen aan het centraal examen (CSPE) moet een leerling 2 keuzevakken hebben afgrond.

## Berekening eindcijfer

### Profielvak

Voor de bepaling van het eindcijfer voor het profielvak tellen de resultaten van het schoolexamen (SE) en het CSPE elk voor 50% mee.

### Beroepsgerichte keuzevakken

Elk beroepsgerichte keuzevak wordt afgesloten met een SE. Dit levert per keuzevak een eindcijfer op. De beroepsgerichte keuzevakken worden in Ij 4 gevolgd.

### Combinatiecijfer

Voor de bepaling van het combinatiecijfer (profielvak + tweeberoepsgerichte keuzevakken) telt het eindcijfer van het profielvak net zo vaak mee als het aantal eindcijfers van de beroepsgerichte keuzevakken.

De opbouw van het combinatiecijfer beroepsgericht programma in schema:



Profielvak =  $(SE + CSPE) / 2 =$  cijfer A

Keuzevakken = cijfer B1 en cijfer B2

Combinatiecijfer:  $((2 \times \text{cijfer A}) + B1 + B2) / 4$

CSPE: Centraal schriftelijk en praktisch examen   KV: Keuzevak   PV: Profielvak   SE: Schoolexamen

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing j/n	SE j/n	weging SE %	weging over- gang %	dead-line		Dienstverlening en producten
1	P/DP/1.1 t/m P/DP/1.4 P DP/2.1 P/DP/2.2 P/DP/2.3 P/DP/4.1 t/m P/DP/4.3  P/DP/1.2	Thema Restaurant - Opdrachten uit het werkboek maken - koken  Toets Word	pvb  s	10 weken  40 min.	A  B	N  J	J  N	20	30  10			
2	P/DP/1.1 t/m P/DP/1.4 P DP/2.1 P/DP/2.2 P/DP/2.3 P/DP/4.1 t/m P/DP/4.3  P/DP/1.2	Thema Reizen - Filmen & monteren - Opdrachten uit het werkboek maken  Toets Excel	pvb  s	10 weken  40 min.	C  D	N  J	J  N	20	20  10			
3	P/DP/1.1 t/m P/DP/1.4 P DP/2.1 P/DP/2.2 P/DP/2.3 P/DP/4.1 t/m P/DP/4.3	Thema Eindfeest - Opdrachten uit het werkboek maken. - Eindpresentatie	pvb	10 weken	E	N	J	20	20			
4	P/DP/1.2	Toets Publisher	s	40 min.	F	J	N		10			
Totaal:								60%	100 %			

s= schriftelijke toets

pvb=proeve van bekwaamheid

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie: Eigen lesmateriaal

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 60% behaald en in TL lj 4 wordt 40% behaald

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen:



## **Eindtermen Dienstverlening en producten**

### **Profiel 1**

P/D&P/1.1 Deeltaak: een opdracht bespreken met de opdrachtgever, onderzoek doen naar de te organiseren activiteit en uitkomsten presenteren aan de opdrachtgever.

P/D&P/1.2 Deeltaak: een activiteit organiseren.

P/D&P/1.3 Deeltaak: werkzaamheden rondom hospitality uitvoeren.

P/D&P/1.4 Deeltaak: facilitaire werkzaamheden uitvoeren.

### **Profiel 2**

P/D&P/2.1 Deeltaak: verschillende manieren van communicatie en communicatiemiddelen (her)kennen, benoemen en professioneel toepassen.

P/D&P/2.2 Deeltaak: een product en dienst promoten en verkopen.

P/D&P/2.3 Deeltaak: doelgericht informatie verstrekken en instructies geven.

### **Profiel 4**

P/D&P/4.1 Deeltaak: een digitaal ontwerp maken.

P/D&P/4.2 Deeltaak: een film maken.

P/D&P/4.3 Deeltaak: een website ontwerpen en samenstellen.

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  j/n	SE  j/n	weging SE %	weging over- gang %	dead- line	Duits
1	K1 (loopbaanoriëntatie en belang van MVT) K2 (basisvaardigheden), K3 (leervaardigheden in m.v.t.), K7 (schrijfvaardigheid), V3 (kennis van land en samenleving)	PW Neue Kontakte Kap. 1	S	40	A	J	N		10%	40	
2	K1, K2, K3, K7, V3	PW Neue Kontakte Kap. 2	S	40	B	J	N		10%	48	
3	K2, K3, K4, K7, V1, V3, K4 (leesvaardigheid) V1 (leesvaardigheid)  K5 (luister- en kijkvaardigheid)	PW Neue Kontakte Kap. 3 incl. leesvaardigheid	S	80	C	J	n		16%	5	
		Kijk- /en luistervaardigheid	L	50	D	N	N		16%	9	
		PW Neue Kontakte Kap. 4 +5	S	80	E	J	n		16%	16	
4	K2, K3, K6 (gespreksvaardigheid)  K2, K3, K7, V1, V3, K4	Spreekvaardigheid	M	40	F	N	N		16%	22	
		PW Neue Kontakte Kap. 6 incl. leesvaardigheid	S	80	G	J	N		16%	25	
Totaal:									100 %		

s= schriftelijke toets

m=mondeling

l=luistertoets

Leerboeken en editie: Neue Kontakte 3VMBO-GT 7<sup>e</sup> editie

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 0% behaald en in TL lj 4 wordt 100 % behaald

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen:

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  j/n	SE  j/n	weging SE %	weging over- gang %	dead- line	economie
1											
2	EC/K/1/2/3/4a/4b/v1/v2/v3*	Toets consumptie	S	40	A	J	N		20	TW1	
3	EC/K/1/2/3/4a/4b/5a/5b*	Praktische opdracht; economie in de praktijk	PO		B	N	N		20	Week 7	
	EC/K/1/2/3/5a/5b/v1/v2/v3*	Toets arbeid	S	40	C	J	N		20	TW2	
4	EC/K/1/2/3/6/v1/v2/v3*	Toets overheid & bestuur	S	40	D	J	N		20	TW3	
	EC/K/1/2/3/7/v1/v2/v3*	Toets internationale ontwikkeling	S	40	E	J	N		20		
Totaal:								0%	100 %		

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie: Noordhoff Pincode 6<sup>e</sup> editie

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 0 % behaald en in TL lj 4 wordt 100 % behaald

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen:

Bij alle toetsmomenten mag de leerling gebruik maken van een rekenmachine

\*de eindtermen worden op de volgende pagina verder omschreven

## **Eindtermen economie**

EC/K/1	Oriëntatie op leren en werken
EC/K/2	Basisvaardigheden
EC/K/3	Leervaardigheden in het vak economie
EC/K/4a	Consumptie
EC/K/4b	Consumptie en consumentenorganisaties
EC/K/5a	Arbeid en productie
EC/K/5b	Arbeid en bedrijfsleven
EC/K/6	Overheid en bestuur
EC/K/7	Internationale ontwikkelingen
EC/K/V1	Verrijksstof
EC/K/V2	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie
EC/K/V3	Vaardigheden in samenhang

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma (Wat ga je hiervoor doen)	toets-vorm	toets-duur	toets-code	her-kansing j/n	SE j/n	weging SE %	weging over-gang %	dead-line	engels
1	K1: oriëntatie op leren en werken K2: basisvaardigheden toepassen K3: leervaardigheden K4: leesvaardigheid	New Interface Unit 1 + idioom + leesvaardigheid	S	40	A	J	N		13%		
		New Interface Unit 2 + idioom + leesvaardigheid	S	40	B	J	N		13%		
2	K1: oriëntatie op leren en werken K2: basisvaardigheden toepassen K3: leervaardigheden K4: leesvaardigheid K5: luister- en kijkvaardigheid K6: gespreksvaardigheid K7: schrijfvaardigheid	New Interface Unit 3 + idioom + leesvaardigheid	S	40	C	J	N		13%		
		Vaardigheidstoets	S/M/L	40	D	N	N		11%		
3	K1: oriëntatie op leren en werken K2: basisvaardigheden toepassen K3: leervaardigheden K4: leesvaardigheid	New Interface Unit 4 + idioom + leesvaardigheid	S	40	E	J	N		13%		
		New Interface Unit 5 + idioom + leesvaardigheid	S	40	F	J	N		13%		
4	K1: oriëntatie op leren en werken K2: basisvaardigheden toepassen K3: leervaardigheden K4: leesvaardigheid K5: luister- en kijkvaardigheid K6: gespreksvaardigheid K7: schrijfvaardigheid	New Interface Unit 6 + idioom + leesvaardigheid	S	40	G	J	N		13%		
		Vaardigheidstoets	S/M/L	40	H	N	N		11%		
Totaal:								%	100 %		

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie: New Interface 3 yellow 3rd ed

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 0 % behaald en in TL lj 4 wordt 100 % behaald

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen:

- Unit toetsen: woorden, zinnen en grammatica

## **EINDTERMEN ENGELS VMBO BB KB GL/TL**

### **MVT/K/1**

**BB KB GL/TL**

#### **Oriëntatie op leren en werken**

De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van de Moderne Vreemde Talen in de maatschappij.

### **MVT/K/2**

#### **Basisvaardigheden**

**BB KB GL/TL**

De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven, verwerken en presenteren.

### **MVT/K/3**

**BB KB GL/TL**

#### **Leervaardigheden in de Moderne Vreemde Talen**

De kandidaat kan strategische vaardigheden toepassen die bijdragen tot:

- het bereiken van verschillende lees-, schrijf-, luister- en kijk-, en spreek-en gespreksdoelen
- de bevordering van het eigen taalleerproces.
- het compenseren van eigen tekortschietende taalkennis of communicatieve kennis.
- kennis van land en samenleving toepassen bij het herkennen van cultuuruitingen.

### **MVT/K/4**

**BB KB GL/TL**

#### **Leervaardigheden in de Moderne Vreemde Talen**

De kandidaat kan:

- aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte.
- de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven.
- de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven.
- gegevens uit één of meer teksten met elkaar vergelijken en daaruit conclusies trekken.
- verbanden tussen delen van een tekst aangeven.

### **MVT/K/5**

**BB KB GL/TL**

#### **Luister- en kijkvaardigheid1**

De kandidaat kan:

- aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte
- de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven
- de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven
- anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van een gesprek.

**MVT/K/6****BB KB GL/TI****Gespreksvaardigheid**

De kandidaat kan:

- adequaat reageren in veel voorkomende sociale contacten, zoals begroeten
- informatie geven en vragen
- naar een mening/oordeel vragen en een mening/oordeel geven
- uitdrukking geven aan en vragen naar (persoonlijke) gevoelens
- een persoon, object of gebeurtenis, ook uit het verleden en in de toekomst, beschrijven.

**MVT/K/7****BB KB GL/TL****Schrijfvaardigheid2**

De kandidaat kan:

- (persoonlijke) gegevens verstrekken
- een kort bedankje, groet of goede wensen schriftelijk overbrengen
- een briefje schrijven om informatie te vragen of te geven, om verzoeken of voorstellen te doen of daarop te reageren, om gevoelens te uiten en ernaar te vragen
- op eenvoudig niveau briefconventies gebruiken.

**MVT/V/1 Leesvaardigheid****GL/TL**

De kandidaat kan:

- het gebruik van speciale stijlmiddelen herkennen
- conclusies trekken met betrekking tot het schrijfdoel, de opvattingen, de gevoelens van de auteur en tot het beoogde publiek.

**MVT/V/3 Kennis van land en samenleving****GL/TL**

De kandidaat kan kennis van land en samenleving rond bepaalde onderwerpen toepassen bij het herkennen en interpreteren van cultuuruitingen die specifiek zijn voor het taalgebied of daarmee in directe relatie staan.

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  j/n	SE  j/n	weging SE %	weging over- gang %	dead- line	Frans
1	K1, K2, K3, K4, K5, K7*	Hoofdstuk 1	s	40 min	A	j	n	-	15%		
2	K1, K2, K3, K4, K5, K7*	Hoofdstuk 2	s	40 min	B	j	n	-	15%		
	K1, K2, K3, K4, K5, K7*	Hoofdstuk 3	s	40 min	C	j	n	-	15%		
3	K1, K2, K3, K4, K5, K7*	Hoofdstuk 5	s	40 min	D	j	n	-	15%		
	K1, K2, K3, K4, K5, K7*	Hoofdstuk 6	s	40 min	E	j	n	-	15%		
4	K2 K3 K4 V1 V4*	1 boek uit de serie 'Pris sur le vif' lezen	po	120 min	F	n	n	-	5%		
	K2 K3 K4 V1*	Leestoets: oud examen op kaderniveau	s	80 min	G	n	n	-	5%		
	K1, K2, K3, K4, K7*	Hoofdstuk 7	s	40 min	H	j	n	-	15%		
Totaal:								0%	100%		

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

\* Zie voor een verklaring de volgende bladzijde.

Leerboeken en editie: Grandes Lignes 3 vmbo-gt 6e editie

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 0% behaald en in TL lj 4 wordt 100% behaald.

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen:

- Zie je studiewijzer in Magister voor wat en hoe je precies moet leren voor elke toets.
- Bij toets G is het leesboekje en een woordenboek F-N N-F toegestaan.
- Bij toets H is een woordenboek F-N toegestaan.



Verdeling van de examenstof Engels, Duits, Frans, Spaans Turks en Arabisch over het **papieren** centraal examen en schoolexamen.

Exameneenheden		B	KB	GL/TL	CE	moet op SE	mag op SE
MVT/K/1	Oriëntatie op leren en werken	X	X	X		<b>B, K, GT</b>	
MVT/K/2	Basisvaardigheden	X	X	X		<b>B, K, GT</b>	
MVT/K/3	Leervaardigheden in de moderne vreemde talen	X	X	X	<b>B, K, GT</b>	<b>B, K, GT</b>	
MVT/K/4	Leesvaardigheid	X	X	X	<b>B, K, GT</b>		<b>B, KB, GT</b>
MVT/K/5	Luister- en kijkvaardigheid	X	X	X		<b>B, K, GT</b>	
MVT/K/6	Gespreksvaardigheid	X	X	X		<b>B, K, GT</b>	
MVT/K/7	Schrijfvaardigheid <sup>1</sup>	X	X	X		<b>B, K, GT</b>	
MVT/V/1	Leesvaardigheid			X	<b>GT</b>		<b>GT</b>
MVT/V/ <sup>3</sup>	Kennis van land en samenleving			X	<b>GT<sup>2</sup></b>		<b>GT</b>
MVT/V/4	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie			X		<b>GT</b>	
MVT/V/5	Vaardigheden in samenhang			X	<b>GT</b>		<b>GT</b>

1 Dit geldt niet voor Arabisch, daarvoor geldt dat MVT/K/7 schrijfvaardigheid niet tot het examenprogramma behoort.

2 De centrale examens Arabisch, Duits, Engels, Frans, Spaans en Turks hebben ook impliciet betrekking op het verrijksdeel Kennis van land en samenleving

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  ja/nee	SE  j/n	weging SE %	weging over- gang %	dead- line	geschiedenis
1	Toetsen A t/m D: K1 – Oriëntatie op leren en werken K2 – basisvaardigheden K3 – Leervaardigheden in het vak geschiedenis en staatsinrichting	Het conflict tussen Israël en de Arabische wereld – 1 (van Romeinse provincie tot de geboorte van de staat Israël)	s	40 min.	A	ja	n	0	25		
2	k 10 Historisch Overzicht	Historisch Overzicht: De Tweede Wereldoorlog	po		B	ja	n	0	25		
3	Toets C: K9 – De Koude oorlog	De Koude oorlog	s	40 min.	C	ja	j	10	25		
4	Toets D: K4 – De koloniale relatie Indonesië – Nederland	De koloniale relatie Indonesië - Nederland	s	40 min.	D	ja	j	10	25		
Totaal:								20 %	100 %		

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie: Geschiedenis Werkplaats 3/4 vmbo-kgt 2<sup>e</sup> editie + eigen materiaal

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 20% behaald en in TL lj 4 wordt 80% behaald

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  j/n	SE  j/n	weging SE %	weging over- gang %	dead- line	Godsdienst
1-2	Thematisch Godsdienstonderwijs waarin de Bijbel, het Christelijk denken en ethisch handelen centraal staan. Daarbij komen ook de visie's van diverse wereldgodsdiensten en stromingen aan bod. Je werkt de thema's zelfstandig en in groepsverband uit.	Thema 1: 'Je lijf en je leven'	h		Hd1	j	n				
		Thema 2: 'Relaties'	h		Hd2	j	n				
3-4	idem	Vervolg Thema 2: 'Relaties'									
		Thema 3: 'Agressie'	h		Hd3	j	n				
	Totaal:							0%	100 %		

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie: perspectief, leer en opdrachtenboek vmbo <sup>3</sup>/<sub>4</sub>

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen:

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing j/n	SE j/n	weging SE %	weging over- gang %	dead- line	Lichamelijke opvoeding
1-2	<u>A: Atletiek</u> (K2/K3/K7)	- 12 minuten loop - Speerwerpen	po			j	n				
	<u>B: Spel</u> (K2/K3/K4)	- Hockey - Voetbal - Basketbal	po		Hd1	j	n				
	<u>C: Turnen</u> (K2/K3/K5)	- Minitr. vrije sprongen - Minitr. steunsprongen over bok/kast	po			j	n				
	<u>D: Houdingsaspecten</u> (K1/K2/K3)	- Inzet en leerhouding - Sociale vaardigheden - Eigen en maatschappelijk belang sport	po			j	n				
3-4	<u>E: Turnen</u> (K2/K3/K5)	- Ringzwaaien (draai lengte-as) - Draaivormen om de breedte-as	po			j	n				
	<u>F: Spel</u> (K2/K3/K4)	- Basketbal - Softbal - Uni-hockey	po			j	n				
	<u>G: Sportoriëntatie</u> (K2/K3/K4/K6/K8/K9)	- Judo - Burner games - Bewegen op muziek	po		Hd2	j	n				
	<u>H: Atletiek</u> (K2/K3/K7)	- 80 meter sprint	po			j	n				
	<u>I: Houdingsaspecten</u> (K1/K2/K3)	- Inzet en leerhouding - Sociale vaardigheden - Eigen en maatschappelijk belang sport	po			j	n				
	Totaal:							%	100 %		

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

## Opmerkingen:

- Toetsduur is variabel (activiteit afhankelijk).
- Beide handelingsdelen moeten minimaal met een voldoende worden afgesloten.

Omschrijving van de eindtermen

- K/1 Oriëntatie op leren en werken
- K/2 Basisvaardigheden
- K/3 Leervaardigheden in het vak lichamelijke opvoeding
- K/4 Spel
- K/5 Turnen
- K/6 Bewegen op muziek
- K/7 Atletiek
- K/8 Zelfverdediging
- K/9 Actuele bewegingsactiviteiten

periode	examineenheid/eindtermen taken/deeltaken  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  j/n	SE  j/n	weging SE %	weging over- gang %	dead- line	maatschappijleer
1	<b>ML1/K/3 Leervaardigheden in het vak maatschappijleer</b> <b>ML1/K/4 Cultuur en socialisatie</b> <b>ML1/K/3 Leervaardigheden in het vak maatschappijleer</b>	<b>Onderdeel 1 opvoeding en cultuur</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hoofdstuk 1 Opvoeding, een kunst apart</li> <li>• Hoofdstuk 2 Cultuur en subcultuur</li> <li>• Hoofdstuk 3 De school voedt op</li> </ul>	S	80 min	A	Ja	Ja	15%	15%	Zomer-herfst	
2	<b>ML1/K/7 Beeldvorming en stereotypering</b> <b>ML1/K1 Oriëntatie op leren en Werken</b>	<b>Onderdeel 2 Beeldvorming en vooroordelen</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hoofdstuk 4 Nieuws en beïnvloeding</li> <li>• Hoofdstuk 5 Vrouw en man: rolpatronen</li> <li>• Hoofdstuk 6 Discriminatie</li> </ul>	S	80 min	B	Ja	Ja	15%	15%	Herfst-Kerst	
	<b>ML1/K2 basisvaardigheden</b> <b>ML1/K1 Oriëntatie op leren en werken</b> <b>ML1/K/3 Leervaardigheden in het vak maatschappijleer</b> <b>ML1/K/4 Cultuur en socialisatie</b>	Leerlingen gaan een interview houden met mensen van een jaar of zeventig en mensen van 35-50 jaar. Het interview gaat over een aantal bedachte standpunten". Leerlingen beschrijven aan het eind hoe zij na deze interviews denken over de verschillende standpunten denken (herkennen, I van RTI).	P	2 uur	C	Nee	Ja	15%	15%	Herfst-Kerst	
3	<b>ML1/K/6 Macht en zeggenschap</b> <b>ML1/K/2 basisvaardigheden</b>	<b>Onderdeel 3 Macht en zeggenschap</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hoofdstuk 7 Machtsuitoefening en regels</li> <li>• Hoofdstuk 8 Een democratie met een grondwet</li> </ul>	S	80 min	D	Ja	Ja	10%	10%	Kerst-Pasen	
	<b>ML1/K/2 basisvaardigheden</b> <b>ML1/K/6 Macht en zeggenschap</b>	Leerlingen gaan met deze onderzoeksopdracht aan de slag met hun eigen politieke partij. De partij heeft 8 standpunten, die te maken hebben met de kernwaarden van de	p	3 uur	E	nee	Ja	15%	15%	Kerst-Pasen	

		rechtstaat: vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. 3 van deze standpunten worden door de leerling zelf bedacht. 5 standpunten worden gekozen uit een lijst van een x aantal standpunten. Hier in staat tevens beschreven bij welke politieke hoofdstroming de partij past en of de partij links of rechts is. Leerling maakt een partijprogramma bij zijn verslag, hierin werkt hij de 8 gekozen standpunten uit. Leerling maakt daarnaast nog een poster met daarop: de partij naam, slogan en een foto + naam van de lijststrekker. (Vergaarde kennis, toepassen T van RTI)									
	<b>ML1/K/2 basisvaardigheden</b> <b>ML1/K/3 Leervaardigheden in het vak maatschappijleer</b> <b>ML1/K/6 Macht en zeggenschap</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hoofdstuk 9 De Nederlandse staatsinrichting in het kort</li> <li>• Hoofdstuk 10 Politieke interesse van burgers</li> <li>• Hoofdstuk 11 Politieke partijen</li> </ul>	S	80 min	F	Ja	ja	15%	15%	Kerst-Pasen	
4	<b>ML1/K/5 Sociale verschillen</b> <b>M1/k/1 oriëntatie op leren en werken</b> <b>ML1/K/4 Cultuur en socialisatie</b>	<b>Onderdeel 4 Macht en zeggenschap</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hoofdstuk 12 Rijk en Arm.</li> <li>• Hoofdstuk 13 Belangengroepen.</li> <li>• Hoofdstuk 14 De overheid en rijk en arm.</li> </ul>	S	45 min	G	Ja	Ja	15%	15%	Pasen-Zomer	
	Totaal:							100 %	100 %		

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie:

Berekening cijfer schoolexamen: in TL Ij 3 wordt 100% behaald en in TL Ij 4 wordt 0% behaald

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen:

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing j/n	SE j/n	weging SE %	weging over- gang %	dead- line	Natuurkunde
1	K1,K2,K3 nask vaardigheden Hoofdstuk 1: Krachten (K9)	§ 1.1 t/m 1.4	S	40 min	A	N	N		10%		
	Hoofdstuk 2 en 6: Elektriciteit en schakelingen(K5)	§ 2.1 t/m 2.4 § 6.1 t/m 6.4	S	40 min	B	J	N		20%		
2	K1,K2,K3 nask vaardigheden Hoofdstuk 3: Energie (K5,K6,K9)	§ 3.1 t/m 3.4	S	40 min	C	N	N		10%		
	Praktische opdracht: Krachten(K9)	Praktische stencils	PO	80 min	D	N	N		10%		
3	K1,K2,K3 nask vaardigheden Hoofdstuk 4: Het weer(K12)	Werkstuk a.d.h.v. § 4.1 t/m 4.5	PO	160 min	E	J	J	2,5%	20%		
	Hoofdstuk 5: Licht (K7)	§ 5.1 t/m 5.4	S	40 min	F	J	J	2,5%	20%		
4	K1,K2,K3 nask vaardigheden Hoofdstuk 7 en 8: Materie en straling (K10,K11)	§ 7.1 t/m 7.4 § 8.1 t/m 8.4	S	40 min	G	J	J	5%	10%		
	Totaal:							10%	100 %		

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie: NOVA 3 VMBO KGT volledig digitaal (4<sup>e</sup> editie) + Binas kgt

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 10% behaald en in TL lj 4 wordt 90% behaald

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen: Binas en (geen grafische) rekenmachine



## **Toelichting Exameneenheden**

- K1 Oriëntatie op leren en werken
- K2 Basisvaardigheden
- K3 Leervaardigheden in het vak natuurkunde
- K4 Stoffen en materialen
- K5 Elektrische energie
- K6 Verbranden en verwarmen
- K7 Licht en beeld
- K8 Geluid
- K9 Kracht en veiligheid
- K10 Bouw van de materie
- K11 Straling en stralingsbescherming
- K12 Het weer

periode	examineenheid/eindtermen taken/deeltaken (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma (Wat ga je hiervoor doen)	toets-vorm	toets-duur	toets-code	her-kansing j/n	SE j/n	weging SE %	weging over-gang %	dead-line	Nask 2 (Scheikunde)
1	Nask2 vaardigheden (K1,K2,K3)  Hoofdstuk 1 - Scheikunde een Wetenschap (K4,K10)  Hoofdstuk 2 - Water (K4,K7,K10)	§ 1.1 t/m 1.5  § 2.1 t/m 2.6	S  S	40 min  40min	A  B	N  J	N  N		15%  15%		
2	Nask2 vaardigheden (K1,K2,K3)  Hoofdstuk 3 - Mengsels scheiden (K4,K7,K8,K10)  Praktische opdracht (Massapercentage) (K6,K10)	§ 3.1 t/m 3.6  Praktische stencils	S  PO	40 min  80 min	C  D	J  N	N  N		15%  5%		
3	Nask2 vaardigheden (K1,K2,K3)  Hoofdstuk 4 - Nieuwe stoffen maken (K4,K7,K8,K10)  Hoofdstuk 5 - Verbranden (K5,K10)	§ 4.1 t/m 4.6  § 5.1 t/m 5.5	S  S	40 min  40 min	E  F	N  J	N  N		15%  15%		
4	Praktische opdracht (aantasting metalen) (K6,K10)  Hoofdstuk 6 - Grondstoffen uit de aarde (K9)	Praktische stencils  § 6.1 t/m 6.6	PO  S	80 min  40 min	G  H	N  N	N  N		5%  15%		
Totaal:									100 %		

s= schriftelijke toets      po=praktische opdracht      m=mondeling      l=luistertoets      h=handelingsdeel

Leerboeken en editie: NOVA 3 VMBO GT Nask2 volledig digitaal (4<sup>e</sup> editie) + Binas kgt

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 0% behaald en in TL lj 4 wordt 100% behaald

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen: Binas KGT en (geen grafische) rekenmachine

## **Toelichting Exameneenheden**

- K1 Oriëntatie op leren en werken
- K2 Basisvaardigheden
- K3 Leervaardigheden in het vak scheikunde
- K4 Mens en omgeving: gebruik van stoffen
- K5 Mens en omgeving: verbranding
- K6 Mens en omgeving: werken bij practicum en in beroepssituaties
- K7 Water, zuren en basen
- K8 Reinigingsmiddelen en cosmetica
- K9 Chemie en industrie
- K10 Basischemie voor vervolgopleiding en beroep
- K11 Bouw van de materie

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  j/n	SE  j/n	weging SE  %	weging over- gang  %	dead- line	Nederlands
1	K/1, K/2, K/3, K/6, V/1, V/3  K/1, K/2, K/3, K/8	Toets leesvaardigheid <i>Les 1-2-3-14-15-16</i>  Lezen boek 1	s	40	A	ja	nee	0	15		
2	K/ 1t/m 8 en V/1t/m3  K/1, K/2, K/3, K/7, V/1, V/2, V/3  K/1, K/2, K/3, K/8	Toets spreekvaardigheid <i>Klassikale oefeningen + boekenpitch</i>  Toets schrijfvaardigheid <i>Les 11-12-13-24-25-26</i>  Lezen boek 2	m  s	40  80	B  C	nee  ja	nee  nee	0  0	15  15		
3	K/1, K/2, K/3, K/4, K/6, K/8, V/3  K/1, K/2, K/3, K/6, V/1, V/3  K/1, K/2, K/3, K/8	Luister- en Kijkvaardigheid <i>Les 6-7-8-19-20</i>  Toets leesvaardigheid <i>Les 27-28-29-40-41-42</i>  Lezen boek 3	s/l  s	40  80	D  E	nee  ja	nee  nee	0  0	15  15		
4	K/1, K/2, K/3, K/7, V/1, V/2, V/3  K/1, K/2, K/3, K/6, K/7, K/8	Toets schrijfvaardigheid <i>Les 37-38-39-50-51-52</i>  Leesdossier	s  s/po	80  180	F  G	ja  nee	nee  nee	0  0	15  10		
Totaal:								0 %	100 %		

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie: Kern vmbo GT 3, 2018

Berekening cijfer schoolexamen: In TL lj 3 wordt 0 % behaald en in TL lj 4 wordt 100 % behaald.

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen:

## **Eindtermen**

NE/K/1: Oriëntatie op leren en werken

NE/K/2: Basisvaardigheden

NE/K/3: Leervaardigheden voor het vak Nederlands

NE/K/4: Luister- en kijkvaardigheid

NE/K/5: Spreek- en gespreksvaardigheid

NE/K/6: Leesvaardigheid NE/K/7: Schrijfvaardigheid

NE/K/8: Fictie NE/V/1: Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

NE/V/2: Schrijven op basis van informatie

NE/V/3: Vaardigheden in samenhang

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing j/n	Weging overgang %	weging SE %	Technologie & Toepassing
1	Deel A, B, C en D	Opdrachtgever 1	po	10 weken	A	N	15	5	
2	Deel A, B, C en D	Opdrachtgever 2	po	10 weken	B	N	15	5	
3	Deel A, B, C en D	Opdrachtgever 3	po	10 weken	C	N	30	10	
4	Deel A, B, C en D	Opdrachtgever 4	po	10 weken	D	N	40	10	
1 t/m 4	Deel D	Competentie-dossier	h	Hele jaar	hd1	J			
Totaal:							100	30	

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie: Er wordt bij dit vak geen gebruik gemaakt van een lesmethode

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 30 % behaald en in TL lj 4 wordt 70 % behaald. Het cijfer voor elke praktische opdracht bestaat voor 40% uit een productcijfer en voor 60% uit een procescijfer.

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen:

De opdrachtgevers voor het vak Technologie & Toepassing worden gedurende het schooljaar benaderd en vastgelegd. De exacte eindtermen waaraan gewerkt wordt zijn afhankelijk van de ontwikkelpunten van de leerlingen die na afloop van iedere opdracht wordt opgesteld.

### Exameneenheden

Deel A Algemene vaardigheden

Deel B Vakvaardigheden en competenties

Deel C Kennis

Deel D Loopbaanoriëntatie en -ontwikkeling

De verdere invulling van het examenprogramma is te vinden op <https://slo.nl/handreikingen/vmbo/handreiking-se-tent-vmbo/examenprogramma/>

periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  j/n	SE  j/n	weging SE %	weging over- gang %	dead- line	wiskunde
1	K2, K3, K4, K5, V2, V3 K2, K3, K4, K5, V2, V3	H1: Formules en grafieken H3: Rekenen met formules	s	40	A	j	n		16		
2	K2, K3, K4, K6, K8, V2, V3 K2, K3, K4, K5, V2, V3  K2, K3, K4, K5, V2, V3 K2, K3, K4, K5, V2, V3	H2: Plaats en afstand H5: Gelijkvormigheid	s	40	B	j	n		16		
		H7: Vergelijkingen oplossen H10: Grafieken	s	40	C	j	n		17		
3	K2, K3, K5, K8, V2, V3 K2, K3, K5, K6, V2, V3	H4: Werken met aantallen H9: Meten en redeneren	s	40	D	j	n		17		
4	K1, K2, K3, K5, K7, K8, V2, V3  K2, K3, K5, K6, V2, V3 K2, K3, K5, K6, V2, V3	H6: Statistiek H12: Grafen	s	40	E	j	j	10	17		
		H8: Hellingen en tangens H11: Oppervlakte en inhoud	s	40	F	j	n		17		
Totaal:								10 %	100 %		

s= schriftelijke toets

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

Leerboeken en editie: Moderne Wiskunde 3-gt FLEX deel A en B, editie 12

Berekening cijfer schoolexamen: in TL lj 3 wordt 10 % behaald en in TL lj 4 wordt 90 % behaald

Opmerkingen en/of toegestane hulpmiddelen:

Een korte omschrijving van de exameneenheden staat op de achterkant.

Inhoudelijke specificatie van de exameneenheden: Syllabus op Examenblad

[https://www.examenblad.nl/examenstof/syllabus-wiskunde-vmbo-2022/2022/f=/wiskunde\\_vmbo\\_2022\\_versie\\_2.pdf](https://www.examenblad.nl/examenstof/syllabus-wiskunde-vmbo-2022/2022/f=/wiskunde_vmbo_2022_versie_2.pdf)

Inhoudelijke specificatie van de hoofdstukken: Studiewijzers in Magister

## Omschrijving exameneenheden Wiskunde

Exameneenheid	Korte omschrijving
K1	Oriëntatie op leren en werken
K2	Basisvaardigheden
K3	Leervaardigheden in het vak wiskunde
K4	Algebraïsche vaardigheden
K5	Rekenen, meten en schatten
K6	Meetkunde
K7	Informatieverwerking, statistiek
K8	Geïntegreerde wiskundige activiteit
V1	Aanvullende eisen
V2	Verrijkingsopdrachten
V3	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie
V4	Vaardigheden in samenhang



periode	exameneenheid/eindtermen taken/deeltaken  (Wat moet je kennen en kunnen)	inhoud onderwijsprogramma  (Wat ga je hiervoor doen)	toets- vorm	toets- duur	toets- code	her- kansing  j/n	<b>LOOPBAANORIENTATIE EN BEGELEIDING (LOB)</b>
L E E R J A A R  3	Beroepen- en interessetest	Aan de hand van de gemaakte beroepen- en interessetest schrijft de leerling een samenvatting van de uitkomst. Deze wordt geüpload in Qompas.	H		HD1	J	
	Beroepenmanifestatie	Aan de hand van de bezochte beroepenmanifestatie schrijft de leerling een samenvatting van zijn ervaring. Deze wordt geüpload in Qompas.	H		HD2	J	
	Opleidingmanifestatie	Aan de hand van de bezochte opleidingmanifestatie schrijft de leerling een samenvatting van zijn ervaring. Deze wordt geüpload in Qompas.	H		HD3	J	
	Sollicitatiebrief schrijven en CV opstellen	De leerling schrijft een sollicitatiebrief voor een stageplaats en stelt zijn/haar CV op.	H		HD4	J	
	Stageverslag en presentatie	Na afloop van de stageweek schrijft de leerling een verslag. Deze wordt aan de coach gepresenteerd.	H		HD5	J	
	Vakkenpakketkeuze	De leerling verklaart waarom het desbetreffende vakkenpakket is gekozen.	H		HD6	J	
<b>Totaal:</b>							

Leerboeken en editie: Er wordt bij dit vak geen gebruik gemaakt van een lesmethode.

Opmerkingen: Zowel in lj3 als in lj4 volg je LOB. Alle handelingsdelen moet je met minimaal een V(oldoende) afsluiten.

s= schriftelijk

po=praktische opdracht

m=mondeling

l=luistertoets

h=handelingsdeel

